

JÖVŐ

FÜGGETLEN DEMOKRATA NAPILAP

Előfizetési ára 4500 lei.
Szindikátusi tagoknak 3500 lei.
Vállalatoknak évi 120.000 lei.

Felelős szerkesztő:
PALÁSTI JÓZSEF

Szerkesztőség: 20-76
Telefon: es kiadóhivatal
nyomda 20-77

Külgyminiszterek befejezik a kelet-európai országok békeszerződés-tervezetét

Az USA szenátusának jelentős része nem ért egyet Truman külpolitikájával

PÁRIS. Alig egyórás különbséggel egymásután megerkezett a francia fővárosba Byrnes és Molotov, majd Bevin. A külügyminiszteri értekezlet második szakaszának résztvevői ma délután ülnek össze első ízben a Luxemburg-palotában és miután megállapítják a tárgyalások napirendjét, meghallgatják helyetteseik előterjesztéseit.

A Times az újonnan összeülő értekezletről azt írja, hogy a külügyminiszterek igyekeznek befejezni Olaszország és a kelet-európai országok békeszerződéseinek tervezetét. Az angol-szász külpolitikuskok

az osztrák békeszerződés ügyét is szeretnék tárgyalni, erre azonban csak akkor kerülhet sor, ha Molotov hozzájárulását adja.

Bevin elutazása előtt fogadta Massaryk csehszlovák külügyminisztert. Ezúttal azokról a vonatkozásokról tárgyaltak, amelyek a csehszlovák kérdésnek esetleges párisi tárgyalásával járhatnak összefüggésben.

Byrnes USA-külgyminiszter két tanácsadója és a hivatalos kíséret társaságában indult Párisba, ahová péntek délután érkezett meg. Az amerikai sajtó élénken

foglalkozik a külügyminiszteri értekezlettel és több lap azt az érdekes hírt közli, hogy Truman elnök indulás előtt a következőket mondotta a külügyminiszternek:

— Ennek az értekezletnek mindenáron sikerülnie kell!

Általában az USA úgyszólván hivatalos körei tehát Truman elnök környezetébe ért, hető nyugtalansággal veszi tudomásul, hogy az Egyesült Államok szenátusának jelentős része nem ért egyet Truman elnök külpolitikájával és ennek mind határozottabban ad hangot. Elsősorban Pepper szenátor ismeretes beszéde miatt nyugtalankodnak a Fehér Házban.

A szovjet hadsereg teljesen kiűrtette Cherbint

MOSZKVA. A Tass iroda hivatalos felhatalmazás alapján közli a következő cáfolatot: A kínai Kuomintang központi végrehajtó bizottsága olyan híreket hozott forgalomba, mintha Cherbintban, Mandzsúria fővárosában ma is szovjet csapatok lennének. Ez a hír nem felel meg a valóságnak, mert a május huazonkettedik hivatalos szovjetjelentésnek megfelelően, a Vörös Hadsereg első egységei is elhagyták május harmadikán Mandzsúria területét.

Amerikai javaslat az atomerő nemzetközi felhasználásáról

NEWYORK. Az UNO atomerőbizottsága első ülésre ült össze és ez alkalommal az USA rendkívül bonyolult és teljesen elméleti alapon álló javaslatot tett az atomerőnek kizárólag a közösen létesítendő nemzetközi szerv rendelkezésére bocsátását illetően.

Perzsa megegyezett Azerbejdzsánnal

TEHERÁN. Hivatalos jelentés közli, hogy teljes megállapodás jött létre az Azerbejdzsánnal folyt politikai tárgyalások során. Az országgrész jelenlegi autonómia megszűnik, viszont mint teljesen önálló tartomány vesz részt az ország életében és megfelelő képviselőtől gondoskodik történik a Perzsa törvényhozás keretében. Az azerbejdzsáni miniszterelnök lemondott és új megbízása már a főkormányzói hivatal bejuttatására szól. Az azerbejdzsáni hadsereg a perzsa haderő főparancsnoksága alá kerül. A megállapodásról a perzsa központi kormány bizottságának vezetője nyilatkozott Tabrizban, ahol a tárgyalások folytak és megállapította: Sikertől elejét vennünk, hogy az azerbejdzsáni kérdés nemzetközi ügyvé válik.

tonómia megszűnik, viszont mint teljesen önálló tartomány vesz részt az ország életében és megfelelő képviselőtől gondoskodik történik a Perzsa törvényhozás keretében. Az azerbejdzsáni miniszterelnök lemondott és új megbízása már a főkormányzói hivatal bejuttatására szól. Az azerbejdzsáni hadsereg a perzsa haderő főparancsnoksága alá kerül. A megállapodásról a perzsa központi kormány bizottságának vezetője nyilatkozott Tabrizban, ahol a tárgyalások folytak és megállapította: Sikertől elejét vennünk, hogy az azerbejdzsáni kérdés nemzetközi ügyvé válik.

Mihajlovics Nedicsel való kapcsolatáról vallott

BELGRAD. A Mihajlovics-per változatlan érdeklődés jegyében tovább folyik a jugoszláv Néptörvényesek előtt. Mind világosabban bontakozik ki az a szerep, amelyet a jugoszláv nép szabadságharcának ez az áruója vitt, a szabadságharc jelszavainak kiszájtásától, a testvérgyilkosságon keresztül a németekkel való cimborálásig. Vallomásának folytatása során elismerte, hogy voltak olyan parancsnokai, akik a németekkel együttműködtek és az elnök kérdésére kijelentette, hogy véleménye szerint is ezek a „parancsnokok” hazaárulók. Beis-

merte azt is, hogy segítséget kapott Nedicselől, a szerb quislingtól, majd egy híd felrobbantásának megtagadásával kapcsolatosan kijelentette:

— Az angol összekötő tiszt tanácsára nem voltam hajlandó ezt a hidat felrobbantani, mert az egész bosnyák lakosság menekülését lehetetlenné tettem volna ezzel.

Vallomása további során kijelentette, hogy a csapatai és Tito partizánjai közötti küzdelem megszűntetésére tett javaslatot visszautasította, azonban amikor végre mégis találkozott a kiküldöttek, mégis megállapodtak. Az elnök megkérdezte, hogy miért hagyta el „főhadiszállását” az angol katonai misszió, mire Mihajlovics így válaszolt:

— Nem hiszem, hogy elég bizalmuk volt bennem. A tárgyalás folyik.

Két hetet engedélyeztek Nürnbergben a védőbeszéd elmondására

NÜRNBERG. A háborús főbűnösök elleni perrel kapcsolatosan hivatalosan bejelentették, hogy a vádlottak összes védőinek együttvéve két hetet engedélyeznek a perbeszéd elmondására.

Huszonkét védő szólal fel a vádlottak, hat pedig a különböző perbefogott náciszervezetek képviselőiben.

Groza miniszterelnök fogadtatása közben

Agyonlőtték egy szovjet tisztet Craiovan Maniu lakáiban

BUKAREST. Hivatalosan jelentik: Amikor június 9-én Groza Péter dr. miniszterelnök Craiova központjában lévő stadionban, az agrártörvény alapján földhözjuttatottak számára a birtokbalehelyezési okiratokat kiosztotta, a maniuista nemzeti-parasztpárthoz tartozó fiatalok provokáló tüntetésbe kezdtek. A fiatal emberek a craiovai Unirei utcában vonultak fel és antidemokratikus jelszavak kíséretében több revolverlövést adtak le, amelyekkel Petrov, Alexandru Vasilevici magasrangú szovjet tisztet megölték.

A haladéktalanul bevezetett vizsgálat megállapította, hogy a tüntetők a craiovai „történelmi” nemzeti-parasztpárti szervezetekhez tartoznak, amelynek Ilie Ion nevű elnöke még június 6-án gyűlést hívott egybe és ott határozta el a június 9-i ünnepes elleni tüntetés megrendezését. Ezt vallotta Cretu Alexandru nevű diák, akinek Ilie Ion utasításokat adott. Letartóztatták Virvescu Radu diákokat, aki beismerte, hogy előző este 10 diaktársát hívta a tüntetésben leendő résztvevőkre. A letartóztatottak között egy tagja a maniuista nemzeti-parasztpártnak és büntügyeket Craiovan tárgyalják.

A nemzetiségi miniszter Aradon

Vasárnap Aradra érkezik Vladescu Racoasa egyetemi tanár, a nemzetiségek minisztere, annak a miniszteri tárcának viselője, amely lényegénél fogva legközelebb esik a romániai magyarság belső életéhez. A nemzetiségi miniszter voltaképpen a Demokrata Blokk választási tevékenysége közben jön el Aradra, ahol a Nemzeti Néppárt értekezletén vesz részt, aradi tartózkodása azonban alkalomul szolgál arra, hogy föllássuk a nemzetiségi minisztérium tevékenységének eddigi mérlegét, azt a mérleget, amely a romániai magyarság életét elsősorban tükrözi vissza.

Bizonyos, hogy a nemzetiségi minisztérium foglalta elsősorban törvényes keretek közé a haladó demokrácia szellemében az erdélyi magyarság szabadságjogait és nem tagadható le, hogy — különösen kulturális és oktatási téren — jelentős eredmények vannak. A szellemi vonatkozású eredmények fölértékelése közben azonban nem hagyhatjuk figyelmen kívül és nem tagadhatjuk le azokat a fogyatékoságokat és megkülönböztetéseket sem, amelyek elsősorban gazdasági téren sújtják kisembereink tömegének mindennapi életét. Ezeknek a panaszoknak jelentős része nem a nemzetiségi minisztérium ügykörébe tartozik ugyan, de a miniszteri hatáskör kérdése jelentőséget veszti, amikor egyetemes problémáink szervezéséről és megoldásáról és orvoslásáról van szó. Ugyanakkor, amikor kulturális kérdéseink a nemzetiségi minisztérium keretében megoldást nyernek, a gazdasági fejlődéssel kapcsolatos problémák közül nem egy elsikkad a resortminisztériumok végrehajtó közegeinek a kezén. A nemzetiségi törvény félre nem érthetően kimondja a romániai nemzetiségek egyenlő életjogait. Ezeknek a jogoknak a tárgyi alapját a gazdasági erőforrások képezik. Ezen a téren sok tekintetben hátrányos helyzetben vagyunk. Az első földreform nemzetiségellenes célzatú gyarmatosításra használta föl az erdélyi birtokok földjét. Ennek következtében igen sok helyen, így nálunk Arad megyében is, csak kevés rendelkezésre álló föld maradt a második földosztás céljaira. A magyar falvak lakossága ennek ellenére, még a másodszori földosztás során is hátrányos helyzetbe került, egyes végrehajtószervek rosszkiszárlata következtében. Itt elég a szentannai német földek elosztására utalnunk. A Bánságban a Maros tölögdalán hatalmas agrárföldek vannak még ma is, ebből azonban Pécska és Nagylak vidékének túlnépesedett lakossága alig részesedett. Az agrárkérdésben mutatkozó egyoldalúság a mezőgazdaság általános helyzetére is károsnak bizonyult, miután éppen a szaktudással rendelkező alföldi területek lakossága maradt agrárföld nélkül. Másik súlyos probléma az észak és dél-erdélyi házssárc kérdése. Mig ugyanis Észak-erdélyben a Horthy uralom idején eladott ingatlanok visszaperelhetők, azt a jogot az Antonescu uralom idején ingatlanait elkötővetyéld dél-erdélyi magyarságra nem terjesztették ki.

Kulturális és művelődési téren ugyancsak sok még a tennivaló. A magyar szervezetek áruellátásának problémája szintén napirenden van. Sok más kérdés is érintkezlen. Ismételjük: a fenti kérdéseknek csak egy része tartozik a nemzetiségi minisztérium hatáskörébe, a számuk nagy részének megoldása pedig semmiesetre sem a kormány jószándékán múlik. Szerte az országban a közigazgatásban megbukó maniu-reakció mindent elkövet, hogy viszályt szítson a nemzetiségek között. A demokrácia azonban mindenkor helyt fog állni a kétoldali és kétarcu reakcióval szemben és a kolozsvári Bolyai egyetemen felhívó új magyar nemzedék a békes fejlődés és megértés zászlaját nyújtja a testvéri román demokrácia felé. (K. I.)

Prohászka Elvira bemutatja

Hogyan gondolkozik a mai városi ifjúság

Folytatjuk az aradi és aradmegyei magyar ifjúság arcképsorozatát. Egy héttel ezelőtt a falusi ifjúság két jellegzetes alakjával foglalkoztunk, most a városi ifjúság fényképalbumából ragadunk ki egy fű- és egy leányfotografiát, válogatás nélkül csak úgy találomra, hogy az olvasóval megismerjessük azt a fiatal nemzedéket, amely rövidesen előre kerülve hivatalos lesz támogatói és vezetői a demokratikus magyar törekvéseknek.

Hajnal Lajos, mosonmagyaróvári 21 éves ifjú legzetes képét a háborútáni ifjúság fényképalbumának elejére lehetne állítani. Annak a nehezen élő és fejlődésben súlyosan akadályozott munkásifjúságnak típusát képviseli, aki felismerte az imperialisztikus és népnymó politikai súlyos kárát, mely soványosztal jelszavakkal kergette az ifjúságot ennek a hemreg lezárt háborúnak súlyos szenvedésébe.

Bádogos és vízvezeték-szerelő vagyok — kezdte Hajnal Lajos. — Ugyanannál a munkaadónál tanultam a mesterséget, aki nálam most mint segéd dolgozik. Nagyon szerettem a munkámat, de rosszul esik, hogy nem tudok tovább tanulni. Csak öt évet végeztem természetesen románul, hiszen az eddigi kormányok nem adtak nekünk magyar iskolát. Magániszkolától fejlesztem magam magyar tudásomat és aránylag elég helyesen írok és olvasok magyarul. Érzem, nem teljes értékű ember, aki nem ismeri anyanyelvének szépségeit. Nagyon érdekel a magyar irodalom és történelem. Tanulmányozom ezeket a dolgokat és amit tanultam, arról előadást tartok azoknak, a Magyar Népi Szövetség ifjúsági delegációjának, akik még odáig sem jutottak el, mint én.

Aki szomorú leckét kapott

Hogyan látja az itteni magyar ifjúság helyzetét?
 — Nehéz ma az ifjúság helyzete, akár magyar, akár román ifjúságról van szó. A fasiszta nevelés súlyát és mérgét csak úgy tudják magukból kivéni, ha nyitott szemmel járnak a világban, meglátják a háború pusztításait és öntudatos küzdelmek azért, hogy ilyen vérszennel ne szüdjön többé az emberiségre. En szomorú leckét kaptam abból, milyen jövőtérhelten fájdalmasokat okoz a legártatlanabbak számára is a vétkes könnyelműséggel felidézett háború. Kis házuk volt a Posleréten, hol ezülemmel étem. A német bombázásoknál találta érte a házat, ami rombadélt és szüleim, akik otthon tartózkodtak olyan súlyosan megsebesültek, hogy életük végéig munkaképtelenekké lettek. Engem a véletlen megóvott. Nem voltam otthon a bombázás idején, de anyám és apám szörnyedése leírhatatlan hatással volt rám. Az ő sorsuk elnyomta bennem azt a harci vágyat, mit a hevestérmezű ifjúság máig érez s amit az újított évek háborús szelleme csak még fokozott és megfogadtam, hogy amíg csak élek, küzdeni fogok a háború ellen és a népek testvéri megbékéléseért.

Szokott-e szórakozni?

Nagyon szeretek cselezni és zenélni. Magyar dalokat, könnyebb nótákat énekelek a magam és társaim szórakoztatására. Persze csak úgy naturalista módon, hiszen soha sem tanultam zenét. Ennél a könnyű szórakozásnál azonban sokkal többre becsülöm a munkát. Azt, amit kenyérkeresetként üzik és azt amit politikailag és kulturálisan kifejeztek az MNSZ-ben a béke és az ifjúság szellemi színvonalának emelése érdekében.

A mai nő saját sorsának intézője

Kiss Mária varrónő húszéves. Felkeltve a női egyenjogúsításnak. A csinos fiatal leány sima homloka mögött komoly gondolatok kavargognak.

A mai nő nem élhet úgy, hogy sorra felelt mindig mások döntésének. Látni, milyen súlyos gondokkal küzdenek azok a társnők, akiknek gyermekük családjuk van. Benn kell legyenek munkahelyükön,

mert a család rászorul az ő keresetükre is, de munkaközben egyébről sem beszélhetnek, mint az otthoniakról, akikről nekik kell gondoskodni. Még ha simán mennek otthon a dolgok, akkor is ezer kötelesség vár rájuk munka után. Hát még ha beteg a gyerek, vagy a férj? Ha női képviselőnk lennének, ezek átérznék a dolgozó nő súlyos problémáit és olyan törvényeket hoznának, melyek gondoskodnának a munkában elfoglalt nő családjának életéről és ellátásáról. Napközli otthonokat, gyermek- és munkásüdülőtelepeket létesítenének, melyek erősen megjavítanák az általános egészségügyi statisztikát.

Ne legyünk igazságtalanok! A férfiak is hoztak ehhez hasonló törvényeket.

Kiss Mária elmosolyodik. — Oh, hogyan! Csak a törvények végrehajtására nem ügyelnek, fog kellően és azért tartunk ott, ahol tartunk. Háború sem lenne többé, ha nők ülnek a parlamentben. Mert nem hiszem, hogy akadna nő, aki a hadüze-

netét megszavazná, mely férjének gyermekének testi épségét, esetleg életét követeli.

— Kedves Mária testvér maga a nők szépségét emeli akkor, mikor csinos ruhát, kat vart nekik. Gondolja, hogy a politikai életet irányító nőnek szépsége van erre a hű díszre?

— Attól, hogy a nő politizál még nő marad. Iszony van ez jól! Nem nemünkön kívül, hanem nemünkön belül kell kialakítanunk a jövőben a bizonyítványt, aki az emberiség béke és jövőjéért és jobb sorsáért küzd. Az általános mai nő legfeljebb olyan szép legyen mint amilyen a női asszonya volt, de sokkal okosabb, mint amilyenek a világ vörösai eddig intéző férfiak voltak.

Két fiatal élet beszélt hozzánk ezeken a pillanatokon keresztül. Mindkettő nő: egy a vágya: hazatérni és fejlődést látni hazájában.

PROHÁSZKA ELVIRA

Az aradi róm. kat. elemi fiúiskola évváró ünnepélye a Városi Színházban

Szerdán és csütörtökön délután két és három óra között izgatott szülőktől és kipirultarcu gyerekektől nyüzsgött a Városi Színház környéke. A r. kat. fiúiskola növendékei tartották az évváró ünnepélyüket, melyen Pinter Hona tanítónő „Arva Nótás Andris” c. mesejátékát adták elő. A bájos hangulatú mesejáték a hűség és sziv legendája. Arva Nótás Andris, kit egy el nem követett bűnnel vádolnak, otthagya faluját bejárja a világot, megkísérli a rosszt, maradásra csábítja a jó, de hű szive örökre azoké, akiknek azt valaha odaadta. A darab szereplői az iskola növendékei-

ből kerültek ki, néhány női szerep kivételével, mit vendég műkedvelő lányok játszottak. A rendezés ötletes és gondos volt, a zenekar, melynek tagjai szintén diákok voltak Csóty János vezényletével kifogástalanul játszotta Urmosi Jenő zenéjét, mit Fischer Ernő alkalmazott zenekarra. A Kodály körus énekcsapata festették alá az előadást, mely, aradi szereplők támogatásával, aradi szerzők művét hozta nyilvánosságra, olyan előadásban, mely a legkényesebb igényeket is kielégítette.

SPORT

A Vasas győzött Lugoson, vereséget szenvedett Temesváron

A kolozsvári Vasas Lugoson és Temesváron is vendégszerepelt. A kolozsváriak a Bukarestbe távozott Börzsei és Horváth nélkül, viszont Pintea II és Rákóczi Sparta-játékosokkal megerősítve szerepeltek. Lugoson győzött, Temesváron vereséget szenvedett a Vasas. Beszámolóink:
VASAS—VULTURII 3-0 (1:0). Szépen játszott a Vasas Lugoson és Ferencz, Kovács V. valamint Nagy gólyaival megerősítve, máltan győzött. Pintea II a középtájon helyén kitűnően helyettesítette Börzseit.
POLITECHNICA—VASAS 3:0 (0:0). A kolozsváriak fáradtan futbaloztak és a helyzeteket jobban kihasználó Politechnica győzött Radulescu (2) és Meghhe gólyaival. Rákóczi ezúttal a mérkőzésen csatlósított — nagyon jól.

Junius 30-án kezdődik a Victoria Kupa

Kolozsvári mérkőzése előtt Szatmáron játszik a Sparta

A Victoria Kupa mérkőzéseit a tegnap este érkezett futballszövetségi rendelkezés szerint junius 30-án kezdik. Ennek következtében a Sparta junius 22-én és 23-án lejátszhatja a Kolozsvárra lekötött két mérkőzését a Dermeja, illetve a Vasas

ellen. Az aradi együttes kolozsvári két mérkőzése előtt, 19-én és 20-án szerdán és csütörtökön Szatmáron játszik, az első nap a CFR, míg a második napon a Sarmis lesz a Sparta ellenfele.

NAGY ERDEKLŐDÉS A VASÁRNAPI ÖKÖLVIVOMERKŐZÉS IRÁNT

Vasárnap délután 6 órai kezdettel a Moise Nicoara Luceam udvarán bonyolítják le az ITA—Törekvés (Nagyvárad) városközi ökölvívóversenyt. A nyolc súlycsoportból álló ökölvívóverseny érdekességeit fogja hozni.

KOVÁCS, LEB, TURI ARADI JÁTEKOSOK SZATMÁRRA TÁVOZTAK

A szatmári Sárítas sportegyesület aradi játékosokkal erősítette meg csapatát. Kovács és Leb Sparta játékosok, valamint Turi a Tricolor tagja távoztak Szatmárra. Az aradi játékosok már kiadta egyesületük és így a volt aradi futballisták Szatmáron szételáthatnak új egyesületükben.

MAGYAR TENISZGYŐZELMEK LÉNGYELORSZÁGBAN

BUDAPEST. A budapesti rádió sport hírszolgálatja közli, hogy a magyar tenisz válogatott Lengyelországban túrázó csapata három értékes és nagyarányú győzelme aratott. Krakkóban Szilvia válogatottját 7:1, Krakkó válogatottját 9:2 arányban győzték le a magyar teniszesek. Kattóvízben a városi válogatott ellen 10:2-re győztek. Pénteken kezdődött meg Varsóban a Magyarország—Lengyelország teniszesapatok mérkőzése. A válogatott tenisz mérkőzést vasárnap fejezik be.

— Az AMMEFA Kulturszakosztályának közleménye. Az AMMEFA szeptemberben ünnepi fennállásának 35. évfordulóját. Az egyesület kulturszakosztálya gazdag programot dolgozott ki, amelynek első rendezvénye junius 22-én a Lidóban lesz. Az AMMEFA Anna bálját július hónapban, míg az Ilona estélyt augusztusban a Savoy mozi kerthelyiségeiben tartják meg. Szeptember folyamán kerül sor a 35. évforduló megünneplésére gazdag sportműsor keretében.

— A szakszervezeti sportfelelősök figyelmébe. A szakszervezeti sportfelelősök szerdán junius 19-én délután 5 órakor jelenjenek meg a szakszervezeti sportbizottság helyiségében fontos utasítások átvétele végett.

— Megalakítják a kerületi uszósport szövetséget. A szakszervezeti uszósport vezetők felhívják, hogy hétfőn junius 17-én délután 5 órakor a Népi Sportszervezet helyiségében jelenjenek meg ahol megalakítják a kerületi uszósport szövetséget.

Vasárnap délelőtt 11 órakor (2000, 1500 és 1000 lejes helyárrakkal): „Sargapálykés közlegény”, operett.

Vasárnap 3 és 9 órakor: Dukász Nus primadonna, a román-magyar együttes felléptével: „Vagabondok” (Svithakok), nagyoperett, Teljes zenekar.

Vasárnap 6 órakor: „Dankó Pista nő táfája”, daljáték.

Hétfőn 6 órakor (2000, 1500 és 1000 lejes helyárrakkal, munkáselőadás): Victoria.

Kedd (kivételesen 3-kor) Munkás előadás (2000, 1500, 1000 lejes helyárrak) Sybill nagyoperett.

Szerda, csütörtök, péntek 6-kor Kaméliás hölgy, Duval világhírű drámája.

Szombat 6-kor Beeskereki menyecske vidám sláger operett.

SAVOY Telefon 23-22

Előadások 5, 7 és 9 órakor
 Ma a legzenesebb olasz film premierje:
 Vivi Gigi, Nino Taranto

A jazz hercegnője

Figyelem: a 9 órai előadás nyitott felővel
 Kellamennem szellőztetett terem

Urania Mozi Forum Mozi

Telefon 12-32. Telefon 20-10.
 Előadások 3.30, 5, 6.30, 8 és 9.30 Előadások: 3, 4.30, 6, 7.30 és 9
 Ma az év kimagasló film eseményét CSAK 3 NAPIG

Gazdátlan asszony

NAGY ISTVÁN, SIMOR ERZSI, GEREGUSS ZOLTÁN, TURAY IDA

Nem volt megkülönböztetés

A magyarországi zsidókat, sajnálatos meglepetésére Auschwitzban. Odahaza a legmagyaribb rendszerrel azzal tiltotta ki őket az iskából, munkahelyekről, boltjából, lakásából, az országból és az életből — hogy nem magyarok. Auschwitz az első út az életük felé — mert magyarok, még nem lehetett a degenat annak az útnak nyomán, amelyet a hazai csendőrség adta ki őket a magyarságból, már odaszült a horogkeresztes kez. Verle őket, mert nem tudtak nemelni, verle őket, mert a magyarok „cláruáltak” hitlen, verle őket, mert a porosz góg a magyart alacsonyabb fajnak, barbár népnek tekintte.

1944 októberében Auschwitz új vendégeket kapott. Sopron-Kőhida rabjait, Jobbára falusiak, akik közt akadát kiválasztott bűnöző, de sok szegényember is, akik nyomora vitt egy meggondoltan lépésre és azóta számíthat az éveket, várta a szabaddulást és megtogadta, hogy dolgos életet fog élni. Ezeket később elnevezte az auszvitzsi sors, mint a zsidókat. Szemük még több rémületet, mozdulataik még több gyámolajanságot mutattak. Ezeket a nemzsidó magyarokat ugyanúgy verték, a szénbányákban ugyanúgy kizsájtolták belőlük az életnedvet és ugyanúgy égetőkemencébe vittek, mint a zsidókat. Néha nyan szőkné próbálták. Először kivégezték őket. És az SS-tiszt, aki a büntetés vonagló testükbe rugott, így mordult fel: Disznó magyarok.

Közgazdasági tudnivalók

A BIRAD IRODA KOZLEMENYEI

Junius 20-ig minden kereskölőnek és iparosnak be kell nyújtania az 1946-47 évi egészségügyi adóvallomást. A bejelentés elmulasztása bűntett és büntető adómegállapítást vonhat maga után.

A szükséges iratok alapján, új munkakönyvet kaphatnak, a kereskedelemben és iparban elhelyezett munkások, alkalmazottak, inasok és gyakornokok, akiknek eddig nem volt munkakönyvük. A kiváltás utolsó határideje junius 30.

Bármilyen jövedelemmel rendelkező kereskedő, iparos, vállalkozó, alkalmazottak és magános, a globális adó megállapítása céljából, az 1946 évi jövedelméről, a legközelebbi időn belül, vallomást köteles készíteni. Az adóvallomás kivétel nélkül minden jövedelemmel rendelkezőre kötelező, azonban csupán azok fizetnek globális adót, akiknek jövedelmé meghaladja az évi tizenkét millió lejt. A szükséges nyomtatványok a BIRAD irodában vehetők át.

A fenti ügyekben és bármilyen kereskedelmi és ipari szakkérdésben díjtalan felvilágosítást nyújt a BIRAD iroda, Bulv. Regina Maria 10. Telefon 16-55.

Hétfői
lapszámunk
a
leghatásosabb
hirdetési
orgánium

Corso Mozi

Telefon 23-64

Előadások 3, 5, 7

A legjobb román film magyar felirattal

Egy téli álom

Marie Filotti, Misu Fotino, Ana Coida. — Jegyelővétel.

Az aradmegyei gépközpontok teljes felkészültséggel várják az aratást

Jó közepes, de egyes vidékeken kitünő termés kilátásról számolnak be a gazdák

A szokatlanul korán beállott kánikulai hőség természetszerű következménye, hogy korán lesz az aratás és készülni kell már a cséplésre is. Az aradi Mezőgazdasági Kamara vezetősége széleskörű intézkedést tett, hogy ne legyen semmiféle fennakadás azokban a nagyfontosságú mezőgazdasági munkálatokban, amelyek most következnek és amelyek egy esztendőre fogják előtéríteni az egész ország lakosságának az ellátását. Érdekes természeti jelenség az, ami idén történik és amihez hasonlóra nem volt példa több, mint harminc esztendő óta: a búzának kalászosodása május elején megtörtént, és ez más években május végén legkorábban, de normális körülmények között csak június elején szokott mutatkozni. Megerősíti ezt a megállapítást Konopi Kálmán, az ismert aradmegyei földbirtokos havi jelentése is, amelyet a kamarához intézett Konopi, aki az egyik legalaposabban és legtudományosabban felkészült földbirtokosa az országnak, a következőket írja a jelentésében:

— Több, mint harminc esztendeje végzem a feljegyzéseket de a buza ilyen korai érésre nem emlékszem. A mi járásubunkban május 15-én mutatkozott a buza kalászosodása és ennek igen öröndetes következményei lesznek. Azt jelenteli ez, hogy korán lesz az aratás és cséplés, aminek az az óriási előnye, hogy az idén a rozsda és egyéb gombabetegségek nem léphetnek fel és nem veszélyeztethetik komolyan a gabonatermést.

A Kamarához különben naponta érkeznek jelentések a termés állásáról, az aratás előkészületeiről és a csapadékról. Bizonyos, hogy a csapadék eloszlása nem volt egyenlő a megyében ezért a termés sem lesz mindenütt egyforma. Gabonaművekben azonban az egész megye területén jó közepes termés várható, de vannak vidékek, ahol a termés kitünően igérkezik. A korábbi többi kapások termései nagyon jók lesznek. A kerti vetemények mindenütt szépen fejlődnek és nagyon bízhatóak. Egyedül talán csakis a cukorrépa maradt gyenge, és ritka, habár az utóbbi

napokban ez is javult. A gyümölcs- és zöldségterméskilátásokról viszont nem a legjobbakat lehet hallani. A szőlő nagyon szép és bő szüretre vannak kilátások. Rekord termés várható a megye területén körtefőből, amiből annyi lesz, amennyi évek hosszú sora óta nem volt és végül nagyon szép a meggy termés, de a többi gyümölcs nagyon gyenge. Nagyon kevés az őszibarack, a kajszin és szilvafélék, valamint a dió és a mandula.

A kamara mellett működő gépközpont már rendbehozta a cséplőgépeket és traktorokat. Az élelmiszerügyi minisztérium már kiutalta a transzmissziós szijákat a cséplőgépekhez, a szükséges kenő és tüzelőanyagot és ezek megérkezését a napokban várják. Csak mezőgazdasági munkaerőben mutatkozik állítólag hiány. A Nagylak környéki mezőgazdasági munkások vasárnap hoztak határozatot arról, hogy ezentúl napi 10 órai munkáért 30.000 lejt és ellátást kérnek. Aratás előtt állunk tehát és hamarosan megtudjuk, hogy milyen kilátásaink lehetnek a legközelebbi jövőnk felé. (—ros)

Petőfi, Kossuth és Balcescu szellemében..

MAGYAR LISTÁN VÁLASZTUNK!

A VÁLASZTÁSI-ALAPOT A NÉP TEREMTI MEG!

Az íróasztalnál ülök. Elöttem levelek, akták, újságok halma. Ahogy olvasom és tanulmányozom, mind jobban és jobban hatásuk alá kerülök. Szédületes forgatagba, gondolatok hőmpolygó káoszába. Különböző panaszok, kérések, követelések, hivatalos átiratok, jogos és jogtalan sérelmek, jelentések, építő és romboló híradatok, egymást megerősítő és egymással homlokegyenest ellentétben álló újsághírek és cikkek.

Amint az ember egymásután kezébe veszi valamennyit, oly érzés jelentkezik, mint amikor egy pepita anyagot mozgathatunk szemünk előtt. Ez a sokféleség próbára teszi a józan ítélőképességet és szinte lehetetlennek látszik a különféle színekből egy egész és határozott képet alkotni. Már-már úgy vagyok, hogy beismerem idegeim gyengeségét, erőm és kitartásom hiányát. Legalább is ezt tartom valószínűnek, amikor egyes jelentésekből kitünő esetek makacsul rögződnek gondolataim sokaságába. Sűrű segélykiáltást hallok a sorokból és a

sorok közül. Azonnal segíteni mindegyikben lefelellem és mégis (azt hiszem ok nélkül) többször lehetetlenséggel vádoló magam, ilyenformán a munkakedv és harciakészség a minimumra csökken.

Csodálatos, egy pillanat és a kábaság, bizonytalanság, lehangoltság egyszerre megszűnik. Ugy érzem, győztesen kerültem ki az önmagammal vívott küzdelemből. De hát mi is történt?

Az íróasztal egyik sarkán egy kép fekszik. A képből egy szempár néz reám. Ugy érzem, nézése mögött szemrehányás, de ugyanakkor biztatás és reánk nézve parancsoló kölelenség jöttek. Igen, most már megértem. *Lehetetlen szellem az, mellyel meg lehetetlen csak az emittől ottlétet próbálni. Nem az örök ember örök vágya, a béke is. Ez a szellem az, melyet diadalra kell juttatni. Ugy szeretni minden embert és minden népet, mint Petőfi.*

E képet nézve, megnyugodva és megkönnyebbülve emelkedek gondolatban az iratesomó és annak tartalma fölé. E jóleső érzésből és a megnyugvás kelemességéből szeretnék minden, a népet szerető emberbe átültetni egy darabkát. *Lehetetlen megbékélésről, testvérségről beszélni és nem gondolni Petőfi, Kossuthra és Balcescúra. Az ő útjukat tovább taposni, diadalra megvalósítani a mi szent feladatunk.*

Ez az, ami fel kell rázza a vérszegyűrt, dermedtségre merült, háborút gyűlölt, de békét szerető embereket, nemzetre, fajra és vallásra való tekintet nélkül. Erre gondolni, ezért küzdeni érdemes és kötelesség.

Nem véletlen, hogy az MNSZ választási plakettjén Petőfi Sándor képmása van. Amikor a mi küzdelmünk célja a tartós béke, a nemzetek közti testvériség, minden becsületes ember számára a félelemnélküli élet és sza-

badtság, akkor ez arcképnél megfelelőbb szimbólumot találni nem lehetett.

Az ő szellemében veszünk részt a választási küzdelemben. Ez már kezeség arra, hogy az MNSZ külön listája nem jelenti a román demokráciától való eltávolodást. Ellenkezőleg, azt a magyar egységet igyekszünk megteremteni, mely készen áll a harcra, hogy kivívja és biztosítsa a demokrácia győzelmét, mely lehetővé teszi az itteni magyarság számára is a békés, nyugodt életet az együttélő nemzetekkel egyetemben.

A kishitűek, a kényelmesek, a féltékenyek háttérbe lépnek egyszer a józan ész szavára. Jöjjenek elő elzárkózottságukból, mert passzivitásukkal nemcsak önmaguknak, hanem az egyetemes nagyszerűségnek is ártanak.

Erdély földjén az utóbbi időben ismét a kétségbeesett reakció hulláma a hatását szenvedte meg a románság és magyarság. Kishitűség támadja meg az embereket. Pedig egy és ugyanannak a dolognak két oldaláról van szó. A nemzetközi reakció igyekszik erősíteni itteni csapatait és ezzel szemben csak egy feladatunk lehet: szervezkedni, erőinket összefogni.

Építsük ki minél jobban szervezeteinket, hogy ilyenformán nyugalmat teremthessünk magunknak és becsületes embertársainknak.

E cél megvalósításához nyújtunk segítségét, mikor megváltjuk az MNSZ választási plakettjét és a választási alapozás szükséges anyagiakat előteremtjük. Ezzel is hozzájárulunk Petőfi világszabadság gondolatának megvalósításához.

HOMOLKA ERVIN

FIGYELEM!

Szépen mos, fest és tisztít a VARHEGYI-cég

Piața A. Iancu 1. 2321

EHRENBURG ILJA:

Európa utjai

Európa útjainak sok ezer kilométerein utaztam keresztül. Láttam Buda romjait és Dalmácia elpusztított olajfa-kertjeit. Láttam a gyermekeiket sirató crnagorai asszonyokat és Nürnbergben láttam a gyermekgyilkosokat. Ma az utazó nem a tájakat csodálja és nem pihen: minden kődarab gondolkodásra készíti, minden sár feleletet vár tőle. A gyengelelkű emberek lázadhatnak: egy rövid életre túlsok ennyi rom. Láttam Európa rettenetes sebeit, de túl a romokon és a sírokon megéreztem az új napot, az új életet.

Csodálatos óra volt a prágai Városháza tornyán: délben megnyiták szerkezetének kis kapui és hosszú felvonulásban apró gépemberek ünnepelték a déli napsugarakat. Ezt az órát bomba pusztította el, de ahogy a régi Városháza romjai előtt állottam, éreztem, hogy ez már Európa kora hajnala. Délben már itt lesz az érett gyümölcs, a klasszikus regények szépsége, mélységes boldogság, most még csak pirkad, hideg van és sápadtak vagyunk. Ne zavarjuk össze az időt és ne higgyük, hogy a nehézségek közötti viradás — alkony.

Mennyi szerencsétlenséget okoztak a világnak a fasiszták! Egy gondolat üldöz: mennyire hasonlítanak azokhoz a gyáva gyújtogatókhoz, akik félrefordulva, gyújtják meg a gyufát és elszaladnak a tüztől, amit okoztak. Gyávák, vízszatásítók, utálatosak, lelkileg nyomorék gonosztevők azok, akik felett most itélkeznek Nürnbergben. Nem messze ültem tőlük és órákon át igyekeztem kitalálni, hogy mi rejtezködik álarcaik mögött. Semmi: elfojtott kegyetlenségen és szegyetelen gyávaságon kívül. Lengyelország hóhéra Franck, sirva fakadt amikor a vetítövászonon meglátta azoknak az embereknek holttestét, akiket németek gyilkoltak le a koncentrációs táborokban. Franck látta Treblinkét és Majdaneket és nem vászonon látta, akkor nem sírt. Amikor pedig meglátta ezt a bizonyítójerejű filmet, Franck megértette, hogy közeledik az akasztófa és az az ember, aki nyugodtan küldött gázkamrába milliókat, sirva fakadt saját végzete felett. Milyen egyszerű és milyen undorító. Kétségen felül — törpék ezek mind, de ime, ahogy utazol államból államba, — síkságokon és hegysegeken, mezőkön és tengeren át, mindenütt ugyanaz a piszok, ugyanaz a hamu, ugyanaz a szörnyűség: ezek a törpe gonosztevők nagy gonosztetteket hajtottak végre.

Európa városai nem hasonlítanak egymáshoz; de a romokon át úgy jár kel az ember, mint a temetőben és ahogy nézi a harmincadik, ötvenedik, századik romvárost, már nem vesz észre semmit és az az érzése, hogy ismerős helyre érkezett és gész életét úszók és hamu között töltötte. Nis romjai éppen olyanok, mint Orel romjai.

Az anya megsiratja elsőszülöttjét és függetlenül attól, hogy fia híres költő volt-e vagy ismeretlen, egyszerű fiú egyforma az anyai fájdalom. A fasiszták megsemmisítették antik városokat, az egész emberiség számára értékes emlékműveket. De ha nem is volt híresség a városban: olyan, ami odavonzotta volna az utazókat, mégis minden város olyan meleg volt mint az otthon, amelyben hosszú időn át laktak emberek. Lakóinak szeretete fűtötte és ezek megsiratják az egyszerű uccákat is, mert minden ucca, akár az emberek: más mint a többi. Mögöttük hosszú élet, munka, öröm és bánat — végzet.

Egy kis népet említek meg: a crnagorait. Háromszázötvenezren voltak. Nyolcvanötezen haltak meg. Volt egy kicsi, de modern városuk, Padgorica. Csak kormos kövek maradtak belőle. Crnagorának van iparügyi minisztere, de nem maradt egyetlen akármilyen kicsinyke gyára sem. Nincs teherautó, nincsen tüzelő és nehéz felvinni a kenyeret a hegyre; az emberek éheznek. A hegyről látni a kikötőt: Kotort. Ott dél van: olajfák, elégedettség, rózsaker tektől övezett házak. Fent — tél, éhség kövek, romok, sírok.

Miért jöttek fel az emberek annakidején a terméketlen hegyek közé? Válaszolnak a történetírők: itt hegylakók éltek, akik védtek szabadságukat a török hódítók ellen. Van valami, ami több az olajbogyónál, a déli napsugárnál a gazdagságnál: ez a szabadság. És talán éppen azért, mert valamikor olyan emberek jöttek a rideg Crnagorába, akik mindenről lemondtak szabadságukért, talán most — évszázadok után — azért maradhatják bántatlanul a tengerparti rózsafák. A crnagoraiak puskája megmentette őket.

Minden hiányzik: ezt tették a fasiszták. A legelőkön alig egy-két tehén legel. Alig akad anya, aki bölcsőt ringat-

na. Néha az alkonyatban felsír a muzsikaszó. Igen, Európa elszegényedett. Persze azért Bukarest uccáin találkozunk jampecokkal is. De csak az első esőig jampecok. Az elmúlt nyáron a szárazság megmentette őket, de amint lehullt az első eső, ronggyá válik a gyapjú nélküli szövetből készített „elegáns” öltözet. Az egyes államokban az üzletek olyan holmikát árulnak, amelyek szinte senkinek sem keltenek; gyertyatartókat ott, ahol nincsen gyertya; vajasedényeket, ahol nincsen vaj; cipőfűzőt — a mezitlábassnak; papírvirágot, vaníliaport, wertheim-szekrényt és hízás elleni porokat. Pedig a kővérek már régen kiképzették magukat, orvosság nélkül is. A legidősebb cikk a „cekker”, melyel a háziasszonyok járják a piacokat. Divathölgyek részére ezeket a szatyorokat feldisznik s mi több. Németországban érdemszalagokból varrják össze, hiszen tömördek „vaskereszt”-szalag maradt.

A faszizmus kirabolta, átrágtá, megintgatta Európát. Jugoszlávia bört exportált; most mezitláb járnak parasztjai. Magyarországot Európa gabonaraktárának tekintették, ma lelkesedéssel néznek polgárai egy darabka fehér kenyérre. Nehéz utazni, nemcsak országról országra, hanem városról városra is. Nincsen szén, mozdony, vagon.

A szívünket kötték keresztül ezek a nürnbergi gonosztevők. Megölték először a gondolkodó embereket, a népek élgárdáját, az emberiség őrszemeit: tudósokat, írókat, tanítókat, diákokat, azokat az embereket, akik vágyták a tudást és szerették az igazságot. A fasiszták nem elégedtek meg a városok elsötétítésével, el akarták sötétíteni a lelkeket is. A prágai egyetemi hallgatók, akik hatéves szünet után ismét belétek az egyetem aulájába, úgy érezték magukat, mint Columbus Kristóf: megérték, felfedezték a tudást. De hányan haltak meg közülük? Jugoszlávia legjobb fiai közül hányan estek el a harcokban? Hány bolgár tanító gyilkoltak meg? Egész utamon halottak árnyai vetek körül és én mintha beszélgettem volna velük a világ kis és nagy országainak jövőjéről.

Nincsenek csodák és Európa még éveken át gyógyítja sebeit. De, ha ideiglenesen rosszabbul is kell élni, mint azelőtt, szerényebben öltözködni, kevesebbet enni; akad-e vajjon olyan önzetes ember, aki belenyugodna az érzések nivójának csökkentésébe, a gondolatok szegénységébe. A közmondással ellentétben, a fasiszta kutyaharapást nem lehet fasiszta vagy félfasiszta eb-szörrel gyógyítani; csak a tudás kultuszával, a szabadság iránti hűséggel, embertársaink megbecsülésével lehet erkölcseleg is megverni a faszizmust és járhatóvá tenni a szebb jövő felé vezető utat.

Miért folyik a diplomáciai harc Triesztért

A Vorwärts című svájci lap hosszasan foglalkozik a trieszti kérdéssel és rámutat arra, hogy Triesztnek feltétlenül a jugoszláv állam keretében van a helye. Az egyetlen érv, amely Trieszt Olaszországhoz való tartozását alátámasztja az a körülmény, hogy Trieszt városának a magva tulnyomóan olasz lakosságú. Ugyanakkor azonban az elővárosok és környező falvak lakosságának többsége szlovén. A Jugoszláv Szövetséges Köztársaság kész ezt a körülményt figyelembevenni, amennyiben

Trieszt városának szövetségi állami státust ajánlott föl saját parlamenttel, kormányzattal és legfelsőbb törvényszékkel.

Trieszt ilyen módon maga határozhatná meg politikai és kulturális fejlődésének az útját és a jugoszláv nemzetgyűlés mindkét házában saját képvisellel rendelkezne.

Triesztnak Jugoszláviához való csatolását Csehszlovákia is támogatja, mert ez a kikötő nagy jelentőséggel bír a többi dunai állam szempontjából is. A trieszti forgalmat ezzel az államok szabadkikötő útján

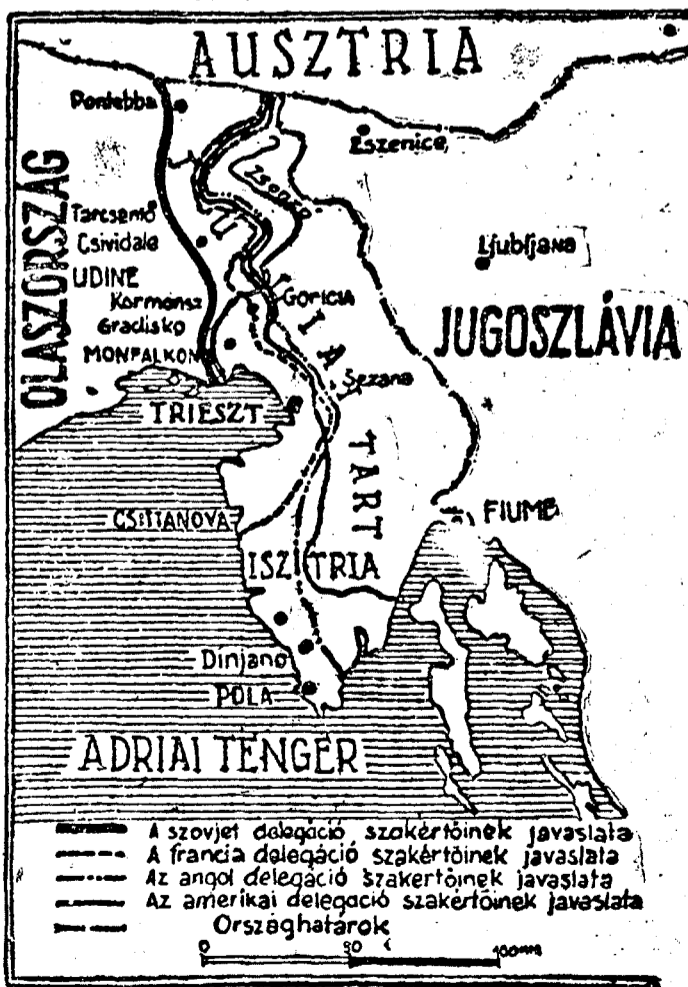
és a kikötő egyes részeinek nemzetközivételével bonyolthatnák le. A Jugoszláviával való baráti kapcsolatok életfontosságúak a demokráta Olaszország számára. Csak az olasz reakciónak és az angol-amerikai nagytőkének az érdeke hogy Triesztből Eris almája legyen.

Ezek a körök mindent elkövetnek, hogy olaszországi pozícióikat ne csak megtartsák, de jelentékenyen ki is építsék. Számukra Trieszt ugródeszkát jelent balkáni terjeszkedő politikai céljaira, vagyis a fasiszta Olaszország régi imperialista politikájának egyenes folytatása.

Trieszt olasz lakosságának tulnyomó többségét munkások képviselik, akik szintén a városnak Jugoszláviához való csatolását kívánják. A trieszti olasz munkások Tito Jugoszláviája mellett vannak, mert tudják, hogy ott a faszizmust likvidálták, az ország jelentős társadalmi reformokon ment keresztül és a trösztök hatalmát végképp letörték. Az egyesült szakszervezetekbe tömörülten a szlovén munkásokkal vállatve harcolnak a reakció ellen, amelyek a szövetséges megszálló csapatok támogatását élvezik. A munkásság tisztában van azal, hogy Olaszországban, sajnos, a fasiszták és reakciók jelentős hatalmi állások birtokában vannak.

A szövetséges megszálló hatalmak védelmében a nemzetközi trösztök és monopóliumok Olaszországot demokráciaellenes pillerré szeretnék kiépíteni.

Mindezek a körülmények arra készítik Trieszt olasz munkásait is, hogy Jugoszláviához való csatlakozás mellett döntsenek, annál is inkább, mert tudják, hogy a jugoszláv szövetséges köztársaság keretében, mint minden ottlévő nemzetiségét, az olasz nép jogait is biztosítani fogják.

**Hidessen a
„Jövő”-ben**

Ballada a szemétről

Irta: KAROLY SANDOR

Becsönjjet a szemetesember, bejön a házba és már felcsendül meleg paritonja:

— A szemetes!

Ott áll a nagy gödör előtt, amely ben rothadó kalarabé, bab és borsó leveleken békesen fejlődnek népes bacilluscsaládok a nap érlelt melegében.

Üdvözlöm a szemetesembert és felkérem, teljesítse kötelességét.

— Kérem, nekem nem szabad bejönnöm a házba — mondja elhárítva.

— Ha nem szabad bejönnie, akkor miért jött be? — válaszolom kissé csodálkozva.

— Csak azért jöttem be, hogy lássam, hogy nem szabad bejönnöm — felelt mély bölcsességgel, majd még hozzátette, hogy kocsija künn várakozik a ház előtt és ha tetszik, hordjam ki én a szemetet a kocsijához.

Ezen a helyen bűnbánóan be kell valianom egy végzetes hibámat: nem szeretek szemetet hordani. Van, aki utálja a francia pezsgőt, más irózik a tengeri ráktól, olyanról is hallottam, aki képtelen végig hallgatni egy Wagner-operát, nekem a szemét a gyöngém. Hibba gúnyoló emberek vágyunk, tele bünyökkel, hibákkal és tévedésekkel. Eppen ezért hosszan kérlelem a szemetesembert, hogy rakja bele kosarába a rothadó leveleket, gondoljon arra, hogy nyár van, fojtja el már csirájában a ragályos betegség keltetését.

— Sajndlom, nekem nem szabad bemennem a házba — mondotta szilárdan, majd kivette szájából a cigarettát, hegyeset köpött, szalutált és eltávozott. A szemét pedig ott maradt.

A szemetesgödör egyre telt, növekedett, tartalmában gyarapodott. Újabb bacillus-családok keletkeztek és a gödör környékén tíz méteres rádiuszban orrfacsaró illatok uszalkáltak a levegőben.

Néhány nap múlva házunk előtt egy másik szemetes embert láttam, aki a lovak hagyományait gyűjtögette össze kis lapáttal ládájába. Megszólítottam és felkértem, rendezzen kis epurálást a szemetesgödörben.

— Nekem nem szabad a házba bemennem — mondotta kitérően.

Megdöbbenem. Mi történt a szemetes embercikkkel? Talán boszorkányok szombatán éjjel tizenkét óra kor a temetőben pokoli esküvel megfogadták, hogy soha életükben nem mennek be a házba? Vagy valamilyen titokzatos szektának a tagja, amelynek alapszabályában benne van, hogy dögvész, kárhózat s dök arra, aki megszegett a hagyományt és belép a házba? Esetleg a szemétfuvarozás alkalmazottainak is az a végzetes hibájuk, mint nekem: nem szeretik a szemetet?

— Kérve-kérem, áruljon el nekem egy nagy titkot — fordultam közelebb rögtön a szemetesemberhez.

— Mi legyen az a titok?

— Miért nem szabad magának bemenni a házba? Milyen hatalom tiltja meg, hogy elhordják a szemetet? Legyen hozzád nyílt és őszinte... Beszéljen velem úgy mint férfi férfivel... Ne szándíjon, ne kímélje az idegetmet... Elkészülök a legrosszabbra.

Rámnézett, finoman mosolygott kissé torzonzó bajszába, majd így szólt:

— Mi bemennék kérem a házba a szemétről, de nem lehet, mert a városi szabályrendelet tiltja.

Ezzel kivette szájából a cigarettát, hegyeset köpött, szalutált és eltávozott északkeleti irányba, ahol éppen egy nagyobb rakás hagyomány mosolygott rá kínálkozóan. A szemét pedig ott maradt.

A szemetesgödör egyre telt, növekedett, tartalmában gyarapodott. A bacillus-rohambrigádok éjjel-nappal szüntelenül dolgoztak a többtermelésen a bűz-rádiusz tíz méterről kiszélesedett tízenöt méterre. A házat, ahol lakom, szüntelenül elborította

Az aradi kereskedők is bekapcsolódnak a szovjet pamutból készült kötött-szövött áruk eladásába

Az USIC keretébe tömörült kereskedők kapják a készáruk 25 százalékát

Az aradi kötött-szövött áru gyárosok, legutóbbi tilésükön elhatározták, hogy a szovjet pamutból készülő cikkeket az USIC keretében működő kereskedőknek juttatják. Az aradi kötszövő gyárak a szovjet pamutból, amelynek nagyrésze már megérkezett elsősorban női, férfi és gyermek harisnyákat, pulóvereket és egyéb kötött árut készítenek, úgy, hogy ezek a gyártmányok fedezik úgy a város, mint a megye lakosságának őszi szükségletét.

Az USIC központi irodájában Márton főtitkár ezzel kapcsolatban munkatársunknak a következő felvilágosítást adta:

— Az Ellátásügyi Minisztérium a szovjet pamutból feldolgozott készáruk 25 százalékát az USIC keretében tömörült kereskedőknek kívánja biztosítani. Az aradi kereskedőknek, akik igényelnek a szovjet pamutból feldolgozott készárukat az

Ellátásügyi Minisztérium előzetes jóváhagyását kell kérjék a kvóta megállapítása céljából. Ezzel kapcsolatos eljárási mód a következő: a kereskedők kéri az egyes árucikkek kiutalását a megyei ellátásügyi hivatalon keresztül, amely a kéréseket Temesvárra juttatja el a minisztérium ottani kirendeltségéhez, ilyen uton jut el a kiutalásügye Bukarestbe a minisztériumba, ahol véglegesen döntenek a kvóta felett. Az aradi kereskedőknek juttatandó készáru mennyiség fedezze a város és a megye kötött-szövött áru szükségletét.

— A kötszövő gyárosok csütörtök délutánra a Kereskedelmi és Ipar-kamara nagytermébe gyűlésre hívták össze a kötött-szövött áruk eladásával foglalkozó kereskedőket, a kikől a gyárosok képviselője kérte, hogy az igényelt és kintalás előtt álló áruk ellenértékének felelősségét a pillanatnyi pénzügyi ne-

hezégek miatt fizessék ki előre. Az összeg másikkal része pedig az áruátvelekor lenne esedékes. A gyárosok képviselője ugyanakkor minden biztosítékot megadott az áru pontos leszállítására vonatkozóan.

— A kereskedők részéről több felezőalás hangzott el a javaslattal kapcsolatban, majd az az álláspont alakult ki, hogy ne legyen szükséges előleg lefizetése. A kereskedők ugyanakkor azt indítványozták, hogy a rendelés előtt a gyárak tegyék le mintakollekcióikat az USIC-nál és ezekből a gyártási mintákból teszik meg rendeléseiket. A tárgyalások az áruk átvételének módjairól tovább folynak a gyárosok és a kereskedők között. Megjegyzni kívánom még — fejezte be érdekes ismertetését Márton főtitkár — hogy a kötszövő gyárakban termelt áruk reális számlákkal, hivatalos áron jutnak a kereskedőkhöz.

Aradi építészmérnök fiának tragikus halála

Gyógyíthatatlan betegség öt nap alatt végzett Szömörkényi Károly rajzművésszel, a francia ellenállási mozgalom harcosával

Szükszavu távirat súlyos családi tragédia hírére hozta Franciaországból Aradra. A táviratot az Aradon általánosan ismert Szömörkényi Rezső építészmérnök kapta, akit arról értesítettek, hogy mérnök fia Szömörkényi Károly a befutott rajzolóművész és dekorátor néhány napos szenvedés után hirtelen elhunyt.

Szömörkényi Károly hosszú évekkel ezelőtt került Franciaországba. Párisban kitüntetéssel végezte el egyetemi tanulmányait és elvette feleségül az ugyancsak aradi származású Kornis Margit orvosnő-hallgatónőt, Kornis Zsigmond aradi vállalkozó leányát. Szömörkényi Károly Ch. Somo néven még évekkor a háború kitörése előtt több első díjat nyert plakétpályázatokon és ezzel megalapozta karrierjét. Neve közismert lett és Ch. Somo után sorozatosan hívták meg kiállításokra, valamint különböző pályázatokra. A felfelé ívelő karrierjének a háború kitörése vetett véget és Szömörkényi Károly az első köztársasági kénytelenkedett, hogy eleget tegyen új hazája iránti kötelességének. Előbb az olasz határra került, majd a Németországba, ahol egy német rohamtámadás alkalmával fogságba esett. Sokat szenvedett a náci kegyetlenségei miatt, de ezek hamarosan rájöttek Szömörkényi kivételes tudására és rajzképességét saját céljaikra kívánták felhasználni. Ch. Somo látszólag elfogadta

őrei kívánságát és megbízásukra tőrkepeket készített számukra, csak azért azonban, mert ez szabadabb mozgást biztosított számára. Egy övvel a pillanatban azután meg is szökött és Franciaország meg nem szállott területére ment, ahol véletlen szerencse folytán rábukkant feleségére és sógorra. Együttessen beléptek az ellenállási mozgalomba és igen fontos munkát bíztak rájuk. Éjjel-nappal közvetítették a fontos üzeneteket és többször titokban Párisban is járt. A Gestapo és az OKW fűldözték, de szerencsére nem akadtak nyomára. Párisi lakásuk a tábla meg hosszú ideig, hogy a Gestapo 12 alkalommal szállt ki Szömörkényi felkutatására.

A felszabadulás után ismét Párisba költözött Szömörkényi feleségével, később azonban súlyosan megbetegedett és egy esztendőig Davosban ült. Teljesen gyógyultán tört vissza ismét régi sikerei színterére és éppen mostanában egy hatvan szobás kastély dekorálását bízták rá. Néhány nappal ezelőtt megbetegedett a 34 éves fiatal ember és az orvosok megállapították, hogy gyógyíthatatlanul súlyos betegségben szenved: a fehérvérűség olyan mértékben lépett fel, hogy emberi tudomány nem segíthetett rajta. Az orvosok jóslata sajnos be következett: Szömörkényi Károly betegségének ötödik napján elhunyt. Halála mély megdöbbenést

keltett úgy Párisban, ahol széles körben ismert volt munkája, valamint az ellenállásban kifejtett érdemei miatt, mint Aradon, ahol mindenki szerette a tehetséges fiatal mérnököt.

Egy nap a szabadban

A MNSz aradi és aradmegyei szervezeteinek június 23-i Magyar Népi Népnapja iránt egy a megyében, mint városban nagy érdeklődés nyilvánult meg. Az ujaradi Tándérkert Árvay Máté egéssz napi kirándulásra várják a forrásvárosi lakosok között egy napra emennek lakosságát.

A Népi Népnap rendezése gondoskodás arról, hogy a kirándulók reggeltől estig távollehesenek otthonuktól és még se éreztek az otthon hiányát. Hűség és meleg ételek, jéges italok várják a közönséget, akik a legjobb aradi cigányzenekarok és tánczenekarok szórakoztatnak majd. A Városi Színház kedvencel megígérték, hogy az 6 kedves közönségüket itt sem hagyják cserben és úgy délelőtt, mint délután világnézeteket adnak elő. Az estig tartó tánc a fiatalokat vonzza ki a Tándérkertbe, mely mindég örömmel üdvözli az alkalmat, ha táncszendélyének hódolhat.

ARO Telefon 24-45

Előadások 3, 5, 7 és 9-kor a kertben

A magyar filmek csodája

KARÁDY KATALIN, NAGY ISTVÁN

A halálos csók

Naponta 11—1-ig jegyelővétél

Royal Mozi

Telefon 19-35

Előadások: 3, 5, 7 és 9-kor a kertben.

Vasárnap fél 12-kor matiné

Mé szenzációs amerikai vígjáték

Miss Theodora

Irene Dunne és Mervyn Douglas alakításával

Poloskairást

parketta szorolású ojszón vállalok.

LOVAS, Bu. Rsg, M, rja 18. 42

ték a szemetesek, mintka az a borzalmak, rejtelmek és bűnök háza volna.

Először arra gondoltam, hogy háromkötetes regényben, vagy legalábbis három oldalas röpiratban mutatok rá társadalmunk ferdeségeire, vagy iránydrámat írok „Vesz a szemét” címen, de utóbb elvettem ezt a lehetőséget, mert egy álmatlan éjszakán megtaláltam a helyes megoldást. Ha nem lehet valamit elintézni simán, elintézzük feketén. Megismerkedtem egy fekete szemetessel, akiben nem volt gátlás, aki bátran, hősiessé hemerészkedett a házba. Sötét éjjel jött, szinte belopakodott, majd óvatosan körülnézte, hogy nem leselkedik-e avatatlan szem, elővette ládáját és belegyömö-

szította a szemetet. A jelenet olyan különös és izgatós volt, mint amikor a kalandorfilmekben a Wild West elvetemült cow boyai elrabolják a sherif kincseit.

Másnap reggel becsöngett a szemétfuvarozó pénzeszedője és hozta a számlát. Kicsit felemelték, úgy ötven százalékkal az illetéket, de hát minden drágul és a városnak is lépést kell tartani az áramlattal.

— Magának szabad bejönni a házba? — kérdeztem.

— Miért ne volna szabad — mondotta. Ő is kivette szájából a cigarettát, hegyeset köpött, szalutált és eltávozott.

Előbb azonban elvitte. Nem a szemetet. Hanem a pénzt. Ezt szabad elvinnie.

Két szökésben levő aradi fegyenc vakmerő rablótámadása az Ilarie Chendi uccában

Egy polgárőr ismerte fel a rablótámadás tetteseit

Vakmerő rablótámadás történt péntekről szombatra virradó éjszaka az Ilarie Chendi ucca 11 szám alatt Aszodi Sándor és más lemeleti lakásában. Belgras Andor és Schwartz Sándor hírhedt bűnözők, akik az aradi fogházban töltik hosszabb büntetésüket munkáról hazatérve megszöktek a fegyőrüktől és rejtélyes körülmények között bejutottak a nagy bérház kapuján, alkulccsal felnyitották Aszodi Sándorné lezárt lakását, megtámadták az urasszonyt, összekötötték, szájába szalvétát gyömöszölték és a magukkal hozott koferekbe elhelyezték a lakás összes értékeit. Ruháimukat, fehérneműt, ékszereket rabolták az elvetemült bűnözők. A rabolt zsákmánnyal az időközben megszerzett kapukulcs segítségével nyomban eltávoztak. Aszodi Sándorné sikertelenül megszabadulni kötelekeitől, segítségért kiáltott. A házban lakók közreműködésével megkísérelték a rablók felkutatását, de azok időközben eltűntek. Tígi János aradi polgárőr, mint az azonnal megindított rendőrségi nyomozás adataiból kiderült, találkozott az Ilarie Chendi uccában Schwarz Sándorral és Belgras Andorral, akik akkor már egy börtönőr kíséretében a fogház felé haladtak a rabolt holmikkal. Tígi János felismerte őket, ugyanis néhány nap előtt ugyanabban a házban voltak munkán, amelyben ő lakik. Elvette a kofereket, felvitte a rendőrségre a két rablót pedig a börtönőr kíséretében visszament a fogházba. Az éjszaka folyamán a rendőrség

közgei kiszálltak az aradi ügyészség fogházába Aszodi Sándorral együtt, aki az előhívott foglyakban megismerte támadóit, akiket a nyomozás érdekében a rendőrségre kísérték. Aszodi Sándorné elmondta, hogy katársunknak, hogy a fogházról azt vallotta a nyomozó hatóságok előtt, hogy a két rablóval a repülőtéren voltak munkán, ezek utközben megszöktek tőle, keresésükre indult és az Ilarie Chendi uccában találkozott velük. A rablás ügyében tovább folyik a nyomozás, hogyan tudott az éjszaka folyamán a két rab megszökni őrzőjétől és ilyen nagyvonalú rablótámadást végrehajtani. Az elrabolt értékek egyébként hiánytalanul megkerültek.

Hirek

Arad, 1946 - május 15, szombat és vasárnap

Szolgálatos gyógyszertárak: szombaton Friedmann (Mária királyné ut 8) és Niedermayer (Szerbpalota), vasárnap Dick (Marasesti és Consistoriului uccák sarkán) és Kárpáti (Hegyaljai villamosvasut állomása mellett).

HÁZASSÁG. Jakobovits Bözsi (Pécska-Arad) és Süsman Sándor (Nagyvárad) 1946 június 18-án, kedden délután 2 órakor az ortodox izraelita templomban tartják egybekelési ünnepélyüket, amelyre ezuton hívják meg rokonaikat és jóbarátaikat. (Minden külön értesítés helyett). (2366)

A ZSIDÓ ELEMÍ ISKOLA torna-vizsgája Weitzer Éva vezetése alatt f. hó 16-án, vasárnap délután 4 órakor kezdődik. (2335)

Apróhirdetés

- MEGBIZOTTUNK BUKARESTBE ezentúl rendszeresen SZERDÁN indul. Mindenféle megbízást elvállalunk. OLYMPIRON utazási-szállítási iroda. Arad, Str. Brațianu 2-4. Telefon 20-49. 6743
- DARALÓ és centrifugálszivattyú, bolgár készítésű eladó. Dietrich Arad, Fabriciei ucca 11. 6739
- AKKORDEON „Paloma” 48 basszos 1.200.000-ért eladó. „Tempo”. Fisher Eliz palota. 6741
- NÉGYES Ford fejpakkolást, lendkereket stb. vesz Sztarek, Macea, Arad megye. 6740
- MENYASSZONYI ruhák és koszorusleány-ruhák kikölcsönzése. Goga O. ucca 2. 6723
- KIFOGÁSTALAN kis és nagy női varrógép, továbbá egy kvarcapparátus eladó. Dr. Ioan Suciu-út 111. 6755
- MINDENES, aki főzni is tud, azonnal felvétetik. Bul. Elisabeta 19, a portánál. 6756
- KOMBINÁLT szoba, kifogástalan állapotban, kéteposzdas reklámmal eladó. Megtekinthető 12-1-ig. 6-7-ig General Bert, belut 6, ap. 6, Színházsal szemben. 6757
- FOGRONTGEN üzembékes állapotban eladó. Cimeket Reclama hirdetőbe. Nagyvárad, „Rönggen” jellegre. Bul. Ferdinand 2. 6760
- CYÖNYÖRÜ konyha és úriszoba börgarnitúrával eladó. Str. Mihai Veliciu 3, földszint (Betegségélyző mellett). 6761
- FÉRFIRUHA eladó. Bul. Elisabeta 10, II. 14. 6765
- TISZTA új sezleng eladó. Cim a kiadóban. 6779
- VESZEK 6-os vagy 8-as cséplőgépet. Dorobantilor-ucca 9. 6764
- TEHENESZ házaspár, lchoz értőt keresek lakással, fizetéssel. Cuza Voda 45. 6759
- JÓ bizonyítvánnyal főzni tudó mindenest felveszek. Cimeket a kiadóba kérek. 6751
- FARAGOTT rózsafaebédlő, majdnem új eladó. Str. Rusu Sirianu 15, asztalosnál. 6751
- EGY PALISANDER ebédlő, eladó. Str. Kogalniceanu 43. (6758)
- BEJÁRÓ szakácsnőt keresek. Schwarz Vilmosné, Banca Romaneasca palota. (6759)
- ELADÓ komplett hálószoba és kombinált szoba, esetleg lakással átadó. Cim. Reclamaban, Eminescu 4. (6761)
- D. K. W. 250 köbcentiméteres motor-kerekpár prima állapotban, okmányokkal eladó. Piața Traian 2, ap. 3. (6760)

Ki tud többet termelni?

Nagyszabású termelési versenyt kezdeményezett az ITA-gyár vezetősége

Havonta kimutatott eredmények alapján érmekekkel, vándorzászlókkal és pénzjutalommal tüntetik ki a győzteseket

Az aradi ITA új és nagyszabású kezdeményezéssel kapcsolódik be az ország újjáépítéséért folyó általános erőfeszítésbe. Arad legnagyobb üzemének gyári bizottsága az igazgatósággal együtt működésben állandó termelési versenyt szervez a gyár szövődésében és fonodájában. A versenyt havonta zárják le és díjazák az elért eredményeket. A verseny vezetésére a gyár termelési bizottsága albizottságot alakított, amelynek tagjai a vezető mérnökök, mesterek, valamint a gyári bizottság és a munkásság delegáltjai.

Mielőtt az általános versenyt megindították volna, a fonodában próbaversenyt tartottak, amelyben három csoportba osztva 120 ember vett részt. A verseny eredménye a termelés 10 százalékos emelés volt. Az első helyezettet csoport, Hajas, Drágan és Kovalki mesterek vezetése, három heti prémiumnak megfelelő összeget kapott jutalmul, de a harmadik helyezett csapatot is, komoly erőfeszítéseinek jutalmul és a termelés fokozása terén elért eredményeinek elismerésül, vigaszdíjban részesítették.

A verseny intézőbizottságot a próbaverseny eredményeinek alapján dolgozták ki az általános verseny feltételeit. Ennek értelmében a versenyeredményeknél nemcsak a mennyiségi, hanem a minőségi teljesítményt is számításhoz veszik. A versenybizottságnak fegyelmelési joga is van, amennyiben a meg nem felelőket kizárhatja a versenyből.

Egyidejűleg egyéni és csapatverseny folyik és a jó munkásokat a gyengébbekkel egy csoportba osztják, hogy a csapatverseny révén mód nyíljon a gyengébb munkások munkájának jutalmazására is. Hasonlóképpen jutalomban részesülnek a verseny folyamán kitűnt mesterek is.

A verseny díjazására az igazgatóság 10 millió leit szavazott meg a szövődés és 5 millió leit a fonoda számára, míg az ITA szakszervezete érmekekkel, vándorzászlókkal és diplomákkal tünteti

ki a legeredményesebb versenyzőket. A verseny legeredményesebb résztvevőit fajútságokon és a saját ön fogják népszerűsíteni, fényképeiket közölni fogják. Azok, akik 1946 augusztus 23-ikáig a legtöbb díjat nyerik, külön augusztus 23-iki újjáépítési díjban részesülnek.

A verseny a munkásság legszélesebb érdeklődésében részesül. A munkások

már eddig is számos technikai újítást javasoltak a termelés mennyiségi és minőségi javítására.

Örömmel üdvözljük Arad legnagyobb gyáranak kezdeményezését, amellyel a munkásság alkotóenergiáját, kezdeményezőképességét és harci szellemét a termelés fokozásának, a pillanata legégetőbb feladatának szolgálataiban mozgósítja.

Csak a munkaügyi felügyelőség mellett működő bizottság jóváhagyásával bocsájthatók el az alkalmazottak

Az aradi Szaktanács ülésén Demin Aurel elnök megnyitotta a Lapau János főtitkár megartotta szokásos heti beszámolóját, amelyben többek között közölte, hogy az alkalmazottak elbocsátása kérdésében megalakult az a bizottság, amely a munkaügyi felügyelőség mellett működik nagy hatáskörrel. A bizottság tagjai: a Szaktanács részéről Lapau János és Rotter László, a Kereskedelmi és Iparkamara küldöttei Meer és Popovici.

Közölte a főtitkár, hogy tekintettel a bizonyos terméskészítésre, a gabonafélék piacra kerültek és a malmok forgalma megélénkült. Ennek következtében a Szaktanács közbelépésére a malmok és a szakszervezet megbízottjai meggyeztek abban, hogy a kollektív szerződés valamennyi pontját alkalmazzák a malmokban dolgozó munkásokra, majd bejelentette, hogy Vladescu Racoasa nemzetiségi miniszter vasárnap délelőtt fél 12 órakor a Kultúrpalotában nagy beszédet mond.

A pécskaiutí vámháznál megtalálták az eltűnt aradi bérkocsi holttestét

Tegnap délelőtt 12 óra után bejelentették a rendőrség központi ügyeletén, hogy a Pécskai uton levő vámháztól két kilométernyire van egy kisebb betonhid, amely alatt férőholttestet találtak. Az országuton járók fedezték fel a holttestet és látni lehetett, hogy gyilkosságnak esett az illető áldozatul,

zó munkásokra, majd bejelentette, hogy Vladescu Racoasa nemzetiségi miniszter vasárnap délelőtt fél 12 órakor a Kultúrpalotában nagy beszédet mond.

A szaktanácsi főtitkár ismertette, hogy Bukarestben a munkások szakszervezete és a kisipari munkások között megállapodás jött létre a kollektív szerződés alkalmazása ügyében. A határozat értelmében a kisipari munkásoknál foglalkoztatott dolgozókat is alkalmazzák a munka szerződést, Lapau János főtitkár rámutatott a bukaresti határozat elvi jelentőségű döntésének fontosságára.

A főtitkár beszámolójához több hozzászólás történt, majd a szakszervezetek küldötteinek jelentései következtek. Ezután több adminisztratív kérdés tárgyaltak le.

mert hatalmas ütések nyomai mutatkoztak rajta. A rendőrségtől Cioban komisár és a törvényszéki orvos mentek ki kocsin és sikerült a holttestet agnoszkálni, kiderült, hogy az illető a napokban titokzatos körülmények között eltűnt Ardelean György aradi bérkocsissal azonos, akinek kocsiját a hámmal együtt már a hét elején megtalálták a város határában a Temesvár felé vezető országút közelében. A rejtélyes gyilkosság ügyében a rendőrség folytatja a nyomozást.

Szabászatot tanítok

mérsékelt áron, könnyű módszerrel Női, férfiruha, bébikelengye és ágynemű. Maresal. Averscu 6, Megyerinél. Jelentkezni d.u. 6-8-ig (2333)

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Arad, Bul. Regina Maria 13. PRESA DEMOCRATA